

Helena Sánchez Carbó

PSEUDÒNIM: COMALA

DIARI: 1988

Aquest text és una reconstrucció de cinc passatges breus extrets del diari d'Antonia Pons, veïna de Barcelona i filla de Menorca. Va morir l'any 1992 d'un infart, deixant enrere uns fills que l'estimaven amb bogeria i que ara la recorden amb molt d'amor.

2 d'abril

Jo m'he fet a mi mateix¹ independentment del que opinin aquells que estan al meu voltant, inclosa la família. Ningú no ha sabut veure la lluita interior i constant que s'ha produït entre el cor i la ment i que m'ha dut a tant patiment quan, en realitat, la meva edat és la de divuit i pocs mesos. La majoria de les persones que he conegut en la meva vida privada amb poques feines profunditzen més enllà del que veuen o fan en la seva rutina constant; es preocupen dels amics —en gran part falsos— i de sortir i del divertiment; per a elles, la vida queda impresa entre les parets de casa seva, les del centre on estudien i les del lloc on puguin entretenir-se d'acord amb el que els hauria d'agradar. Em centro en la dona, no pas perquè cregui que els homes queden exclosos d'aquestes mateixes lleis —res més llunyà de la realitat—, sinó perquè sento que és necessari tractar la importància que aquests fets tenen en la dona, car aquesta és una criatura excepcional en tots els àmbits possibles, i la seva degradació a causa del mal funcionament de la societat em sembla una de les més tràgiques injustícies.

Jo mateix, que he sigut educat com a dona, sota les imposicions i les expectatives que això comporta, he de reconèixer que m'ha suposat més obstacles en el meu desenvolupament personal que haver estat format com a home. A casa meva, en el centre de la meva família, he hagut d'arribar a extrems inconcebibles per mantenir la pròpia individualitat i llibertat, per fer respectar la meva figura i les meves decisions i per mantenir la meva persona davant dels abusos constants proporcionats pel meu pare, que sempre ha exercit el poder de manera desmesurada i egoista. Fins i tot quan semblava que aconseguia una victòria o un avenç es revelava al final com

¹El text està escrit en primera persona del masculí, respectant les notes originals.

una il·lusió, puix ara veig amb claredat que en ni en les millors èpoques hauria pogut aconseguir estar al seu nivell. Per què? Simplement pel fet que sóc dona. Ell era el pare (superioritat, poder, voluntat, masculinitat) i jo era la filla (opressió, inquietud, angoixa, submissió). La veritat de la nostra relació l'he anat observant i descobrint a través dels anys.

Quan en vaig fer dotze, la meva naturalesa de ser humà em va demanar que comencés a definir-me com a persona, en valors, virtuts i pensaments, i va comportar l'inici de l'anàlisi constant d'allò que m'envoltava. Abans, quan encara era petita, el món ja estava fet i jo hi existia pacíficament al respectar com eren les coses, sense preguntar el perquè. En arribar a aquesta edat, malgrat això, vaig descobrir la inestabilitat en la relació dels meus pares, la malformació de caràcter del meu pare —nascuda de la falta de disciplina i control emocional que havia sofert durant tota la seva vida, encara ara— i en la duresa que comportaria trobar la meva veritable manera de ser, tan trastocada per les nefastes influències del meu voltant. Intentava comunicar-me, però les paraules morien davant l'agressivitat que s'emprava contra mi. El meu pare devia veure, en aquest procés meu de formació, una amenaça greu. No només qüestionava aspectes que ell mateix sabia que eren erronis però que no pretenia canviar; també el meu afecte per l'altre pols de poder, la meva mare, augmentava proporcionalment al meu rancor cap a ell. Va arribar un punt en el qual, de manera inconscient, la meva ment creadora —per definir-ho d'alguna manera— desitjava que es reconegués la dualitat d'ésser, “la femme et l'homme” en una sola cosa, sense barreres, sense imposicions, amb l'objectiu d'escriure sense cap trava o limitació. Per a ell, penso, devia ser demolidor. Descobria el desig de la seva pròpia filla, arrabassar el lloc de poder a la família, una posició que havia consagrat amb esma i que havia protegit de tots els mals exteriors, de totes les crítiques, tancant-se en el seu propi món d'acceptació pròpia davant el rebuig que li propinaven els altres. Jo no volia arrabassar la posició d'home en si, sinó que maldava per conduir i posar en ordre el dia a dia de la família. A més, existia un altre condicionant que empitjorava la situació: ambdós ens assemblàvem notablement, en físic i en caràcter, i no puc evitar creure que quan em mirava veia una versió d'ell mateix més jove, encara fresca, sense tots els vicis i desgràcies que el definien a ell. Si algú em demanés una visió nua i vertadera de qui era el meu pare, si m'ho preguntessin deixant de banda el rancor, no podria sinó mostrar la imatge d'un nen indefens a qui han colpejat fins a quedar irreconeixible i que no ha parat de plorar d'ençà que tenia quinze anys.

22 de juliol

L'amistat, La veritable amistat —si de debò existeix—, no implica cap mena d'atracció romàntica o sexual; no s'estableix un vincle entre persones motivat pel físic o la imatge. L'element al qual es confereix importància és, al final, la mena de persona que és l'amic.

Per quin motiu l'amor, al qual sovint considerem una necessitat quasi fonamental, no es regeix per les mateixes lleis?

Bona part de la gent que conec li atorga a l'amor una categoria elevada, molt superior a qualsevol altre aspecte de les seves vides, i així i tot el sexe biològic continua com una barrera que el limita. Si en el moment de la unió de dues persones, sense importar si són dona i home, home i home o dona i dona, es fan la promesa d'estimar-se en qualsevol situació i superant qualsevol obstacle, per què dubten davant la possibilitat d'estimar la mateixa persona si fos del sexe contrari? Em provoca un dubte terrible. Penso que molts dels conflictes viscuts s'han produït per aquesta malaltissa obsessió que tenim per diferenciar-nos entre nosaltres.

5 de setembre

En el meu món no hi ha cabuda per als errors. He estat criat seguint aquest criteri, aplicat de manera diferent per cada un dels meus pares, fins i tot de la mà del meu avi i la meva pròpia germana. S'espera de mi que tot ho faci de manera correcta, sense faltes, car després dels diners que s'han invertit en mi —com si fos una mena de rentadora— és el mínim que puc oferir. El mínim sí, perquè encara hi ha gent que desitja que li atorgui més que la perfecció, que confirmi aquest absurd convenciment que sóc el producte més excel·lent i òptim que es podia obtenir de l'infant que un dia vaig ser. A hores d'ara no he après a estimar-me tal com sóc perquè mai no he conegut a ningú que fos capaç de fer-ho. I la majoria d'individus que formen part d'una societat tan agressiva pateixen el mateix mal i l'arrossegueuen durant llarguíssims anys. Només puc imaginar la vellesa com l'únic moment en el qual la malaltia ha remès del tot. I molts no són capaços d'esperar tant...

I això de l'art, de ser artista? Un adient fatal. Es podia desitjar que fos qualsevol cosa, que em dediqués a qualsevol feina, menys consagrar-me a l'art. I aquí estic.

29 de novembre

Tinc la sensació que amb l'afligiment apareixen les meves ànsies d'escriure. No són tan bàsiques i naturals com quan em sento inspirat (sobretot quan es tracta d'un factor extern); però em porten fins al paper en un batec deu vegades més actiu que quan estic serè. Quin en pot ser el motiu? En primer lloc, es podria tractar de la necessitat de mostrar que encara sóc bo en una tasca, que puc crear. La segona, que el fet de teclejar el que penso o crear allò que desitjo em proporciona un alleujament que em calma el cor. L'últim motiu són les ganes de criticar, tan nefastes segons Woolf (una de les últimes escriptores que he descobert) que haig d'exterioritzar.

Tinc present diversos projectes que vull portar a terme. Prefereixo escriure sobre això —encara que el que estic fent no sigui ben bé escriure— que aprofundir en el motiu que em té afligit a aquestes hores de la nit, un motiu tan sorprenent i imprevisible que em neguiteja no saber quina és la seva arrel.

Plou tant...